

BEZ NUDY w Bieszczadach ☺ - pomysły na ciekawy wypoczynek w „Osadzie Magury”

SZLAKI TURYSTYCZNE

Główną atrakcją Bieszczadów Wysokich są oznakowane szlaki piesze w góry, a także trasy spacerowe dolinami. Można tu zrobić podział na szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne, przyrodnicze, historyczne, ale sprowadza się to do jednego: Bieszczady Wysokie to miejsce dla osób które lubią chodzić.

Pomimo, że region ten jest obszarem stosunkowo niedużym, to tras do wędrowania jest tu ogromna ilość.

Wetlina jest idealnym miejscem wypadowym w Bieszczady- dostępne szlaki prowadzą nas na Połoninę Caryńską, Małą Rawkę, Połoninę Wetlińską, Przełęcz M.Orłowicza itd. Występuje tutaj Główny beskidzki szlak czerwony oraz niebieski graniczny.

Bezpośrednio z Osady Magury można się dostać na Wielkie Jaśło oraz górę Smerek- a stamtąd na Połoniny.

TARNICA

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Wołosate – Tarnica – Wołosate	3' 30"	Najszybsza możliwość zdobycia najwyższego szczytu polskich Bieszczadów. Jednocześnie trasa najbardziej popularna.
Wołosate – Tarnica – Tarniczka – Szeroki Wierch – Ustrzyki Górne	4' 40"	Zejdźcie Szerokim Wierchem do Ustrzyk Grn. z pięknymi widokami w kierunku Połoniny Caryńskiej (na wprost), pasmo Małej i Wielkiej Rawki (po lewej) oraz pasmo Bukowego Berda (po prawej).
Wołosate – Tarnica – Przeł. Goprowców – Halicz – Rozsypaniec – Przeł. Bukowska – Wołosate	6' 30"	Początkowy odcinek z Wołosatego na Tarnicę jest bardzo popularny. Dalsza część proponowanej trasy, jest mniej popularna, łatwiejsza i z pięknymi widokami.
Widelki – Bukowe Berdo – Krzemień – Tarnica – Szeroki Wierch – Ustrzyki Górne	7' 00"	Odcinek z Ustrzyk Grn. do Widełek (5 km) prowadzi niestety wyłącznie szosą. Przy odrobinie szczęścia uda się Wam pokonać go busem lub autostopem. Zdecydowanie polecamy przejście Bukowym Berdem do Krzemienia – przez wiele osób ten odcinek uznany jest za najpiękniejszy w Bieszczadach.
Muczne – Bukowe Berdo – Krzemień – Przeł. Goprowców – Halicz – Przeł. Bukowska - Wołosate	6' 40"	Największa trudność tej trasy to jej długość, jest umiarkowanie popularna, ale z pięknymi widokami. Omija często zatłoczoną Tarnicę. Pokonanie odcinka z Wołosatego do Mucznego busem lub autostopem będzie raczej trudne, więc raczej dla grupy znajomych dysponujących dwoma samochodami.

POŁONINA WETLIŃSKA (1255 m.n.p.m)

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Przeł. Wyżna – Schronisko PTTK „Chatka Puchatka” – Przeł. Wyżna	1' 40"	Najkrótsza i dlatego chyba najpopularniejsza droga na Połoninę Wetlińską.
Wetlina (Stare Sioło) – Przeł. Orłowicza – Połonina Wetlińska – Schronisko PTTK „Chatka Puchatka” – Przeł. Wyżna	4' 20"	Jeden z najpopularniejszych wariantów przejścia Połony Wetlińskiej. Od maja do października z Przeł. Wyżnej do Wetliny można wrócić kursującymi na tej trasie busami.
Wetlina (kościół) – Kemping Górna Wetlinka – Schronisko PTTK „Chatka Puchatka” – Połonina Wetlińska – Przeł. Orłowicza – Wetlina (Stare Sioło)	5' 50"	Nieco dłuższy wariant powyższej trasy, ale bez konieczności korzystania z busa. Kemping Górna Wetlinka znajduje się około 2 km za Wetliną w stronę Ustrzyk Górnych, tam wchodzimy na czarny szlak (mało popularny).
Wetlina (Stare Sioło) – Przeł. Orłowicza – Smerek (góra) – Kalnica	4' 00"	Trasa prowadzi przez jeden z najwyższych szczytów Połony Wetlińskiej, górę Smerek. Po zejściu do Kalnicy szosą do Wetliny jest około 4,5 km.
Kalnica – Smerek (góra) – Przeł. Orłowicza – Połonina Wetlińska – Schronisko PTTK „Chatka Puchatka” – Berehy Górne	5' 40"	Przejście tej trasy oznacza w zasadzie przejście całej Połony Wetlińskiej.
Wetlina (Stare Sioło) – Przeł. Orłowicza – Schronisko Jaworzec (koło Kalnicy)	4' 10"	Odcinek między Wetliną a Przeł. Orłowicza jest bardzo popularny, natomiast dalej do Jaworca napotkacie niewiele osób. Po dojściu do Jaworca można się wybrać na spacerową ścieżkę historyczną „Bieszczady Odnalezione”. Powrót z Jaworca do Wetliny to najpierw około 2,5 km drogą do Kalnicy, a dalej busem, autostopem, PKSem lub piechotą z Kalnicy do Wetliny (5 km).
Zatwarnica – Przeł. Orłowicza – Wetlina (Stare Sioło)	4' 00"	Odcinek z Zatwarnicy na Przeł. Orłowicza jest bardzo mało popularny, natomiast zejście do Wetliny bardzo popularne. Minusem jest konieczność powrotu tą samą trasą – na łatwy powrót PKSem lub autostopem nie liczcie. Jest to dobry pomysł na wycieczkę jeśli dysponujecie dwoma samochodami.
Kalnica – Smerek (góra) – Przeł. Orłowicza – Schronisko Jaworzec (koło Kalnicy)	5' 00"	Jeśli mieszkacie w Kalnicy bądź na Jaworcu możecie zrobić taką pętlę bez konieczności jechania gdziekolwiek. Odcinek z Kalnicy na Przeł. Orłowicza dosyć popularny, zejście do Jaworca mało popularne

POŁONINA CARYŃSKA (1297 m.n.p.m)

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Berehy Górne – Połonina Caryńska – Ustrzyki Górne	3' 40"	To najbardziej popularna trasa wiodąca Połoniną Caryńską. W ten sposób przejdziecie całą Połoninę, ale są jeszcze inne ciekawe warianty tras wiodące przez Połoninę...
Berehy Górne – Połonina Caryńska – Schronisko Koliba (Przysłup Caryński) – Nasiczne – Berehy Górne	5' 40"	Popularne podejście z Berehów na Połoninę Caryńską, a następnie zejście znacznie mniej popularnym szlakiem do schroniska Koliba. Stamtąd idziemy spacerową trasą doliną nieistniejącej wsi Caryńskie (cerkwisko po drodze) do wsi Nasiczne, skąd szosą, zalesioną doliną wzdłuż potoku wracamy do Berehów.
Bereżki – Schronisko Koliba (Przysłup Caryński) – Połonina Caryńska – Ustrzyki Górne	4' 10"	Pierwszy odcinek (ponad połowa trasy) aż na Połoninę Caryńską mało popularny. Odcinek z Ustrzyk Górnych do Bereżek to 4,5 km szosą (nie uwzględniony w podanym obok czasie przejścia) można pokonać pieszo lub bez większych problemów złapiecie autostop.
Berehy Górne – Połonina Caryńska – Przeł. Wyżniańska – Berehy Górne	3' 20"	Trasa niezbyt długa, przez co w miarę łatwa, tym bardziej, że ostatni odcinek z Przeł. Wyżniańskiej do Berehów pokonujemy szosą – pół godziny spaceru, cały czas lekko w dół.
Ustrzyki Górne – Połonina Caryńska – Przeł. Wyżniańska – Schronisko Pod Małą Rawką – Mała Rawka – Wielka Rawka – Ustrzyki Górne	6' 40"	Trasa dla osób ambitniejszych, głównie z powodu dwóch solidnych podejść. Ale za to bardzo widokowa. Po zejściu z Wielkiej Rawki do Ustrzy

MAŁA I WIELKA RAWKA (1304 m.n.p.m) oraz DZIAŁ

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Przeł. Wyżniańska – Schronisko – Mała Rawka – Wielka Rawka – i powrót	3' 15"	Bardzo popularna trasa, ale widoki na górze rewelacyjne. Najkrótszy i najpopularniejszy wariant to wejście z Przeł. Wyżniańskiej na Wielką Rawkę i zejście tą samą drogą, ale polecamy wariant nieco dłuższy...
Przeł. Wyżniańska – Schronisko – Mała Rawka – Wielka Rawka –	4' 40"	...czyli po dojściu do Wielkiej Rawki, cofamy się do Małej Rawki, a stąd Działem idziemy do Wetliny. Zejście Działem do Wetliny nie jest bardzo długie,

Mała Rawka – Dział – Wetlina (kościół)		jest natomiast wyjątkowo mało popularne, bardzo łatwe i piękne widokowo. Zdecydowanie polecamy!
Ustrzyki Górne – Wielka Rawka – Mała Rawka – Schronisko – Przeł. Wyżniańska	4' 00"	Szlak rozpoczyna się około 2 km od Ustrzyk Górnych (mały parking). Jeśli wystartujecie z samych Ustrzyk, to pierwsze 2 km trzeba pokonać szosą. Wejście na Wielką Rawkę jest dosyć trudne, ale zazwyczaj zajmuje mniej czasu niż wskazują to mapy. Z Rawek roztaczają się piękne widoki. Z Przeł. Wyżniańskiej do Ustrzyk polecamy busy, autostop lub przejście piesze szosą (choć w sezonie to ruchliwe miejsce).
Przeł. Wyżniańska – Schronisko – Mała Rawka – Wielka Rawka – Kremenaros (Krzemieniec, czyli trójstyk granic) – i powrót	4' 50"	Nieco dłuższy wariant pierwszej trasy, przedłużony o dojście na górę Kremenaros (Krzemieniec) gdzie stykają się trzy granice: polska, słowacka i ukraińska. A dla osób, które lubią długie i puste trasy proponujemy...
Przeł. Wyżniańska – Schronisko – Mała Rawka – Wielka Rawka – Kremenaros (Krzemieniec, czyli trójstyk granic) – Rabia Skąła – Paportna – Jawornik – Wetlina (Stare Sioło)	10' 30"	...fragment szlaku granicznego. Trasa bardzo długa, w dużej części prowadzi granicą polsko-słowacką (da się przejść w 8-9 godz.). Po zejściu z Wielkiej Rawki w stronę Kremenarosa bardzo mało popularna, czyli coś dla osób szukających w sezonie ciszy. Od Kremenarosa w stronę Rabiej Skąły i Wetliny niestety mało widokowa.

OTRYT (896 m.n.p.m) i okolice

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Dwernik – Schronisko Chata Socjologa - Dwernik	1' 45"	Trasa krótka i dosyć łatwa.
Lutowiska – Schronisko Chata Socjologa – Otryt - Lutowiska	4' 30"	Najprostszy wariant trasy to wejście z Lutowisk zielonym szlakiem do Schroniska i zejście tą samą trasą. Można jednak od schroniska pójść dalej niebieskim szlakiem grzbietem Otrytu w stronę Polany i po kilkudziesięciu minutach skrócić w prawo na leśną drogę (brak oznakowania). Dojdziemy nią z powrotem do zielonego szlaku, którym zejdziemy do Lutowisk.
Nasiczne – Dwernik Kamień - Nasiczne	2' 00"	Trasa stosunkowo mało popularna, niezbyt długa i przez większość czasu bez widoków. Ale przy dobrej pogodzie zdecydowanie ją polecamy – widok jaki zobaczycie na samej górze wart jest wspinaczki. W związku z tym, że trasa jest krótka, można się później wybrać z Nasicznego na spacer doliną

nieistniejącej wsi Caryńskie (po drodze cerkwisko) do Schroniska Koliba.

WIELKIE JASŁO (1153 m.n.p.m)

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Cisna – Małe Jasło – Wielkie Jasło – i powrót	6' 00"	Najprostszy wariant wejścia na Wielkie Jasło, z którego roztaczają się piękne widoki.
Cisna – Małe Jasło – Wielkie Jasło – Okrąglik – Fereczata – Smerek (wieś)	6' 00"	Trasa mało popularna, w wielu miejscach z pięknymi widokami na najwyższe partie Bieszczadów. Odcinek powrotny ze Smereka do Cisnej bez problemu można pokonać busem bądź autobusem PKS.
Cisna – Małe Jasło – Wielkie Jasło – Okrąglik – Płasza – Dziurkowiec – Rabia Skała – Paportna – Jawornik – Wetlina (Stare Sioło)	11' 00"	Trasa długa (da się ją przejść nieco szybciej niż 11 godz.), mało popularna, prowadząca częściowo szlakiem granicznym, raczej dla osób z dobrą kondycją. W wielu miejscach piękne widoki.
Cisna – Majdan – Roztoki Górne – Okrąglik – Wielkie Jasło – Małe Jasło - Cisna	7' 10"	Fajna pętla. Żółtym szlakiem przez Majdan do Roztok Górnych (po drodze piękne lasy). Po dojściu do granicy polsko-słowackiej trzeba iść niebieskim szlakiem w lewo pod górę na Okrąglik. Na Wielkim Jaśle piękne widoki na najwyższe partie Bieszczadów. Szlak kończy się w centrum Cisnej.

INNE SZLAKI

Trasa	Czas przejścia	Uwagi
Wetlina (kościół) – Jawornik – Wetlina (Stare Sioło, most)	2' 30"	Krótki szlak rozpoczynający się i kończący w Wetlinie. Stosunkowo mało popularny. Z Jawornika widok w stronę Połoniny Wetlińskiej.
Widelki – Magura Stuposiańska – Dwernik – Dolina Caryńskiego – Schronisko Koliba – Bereżki – Widelki	7' 00"	Trasa mało popularna. Po dojściu przez góry do Dwernika, należy pójść szosą w lewo (w stronę Nasicznego) i po kilkunastu minutach, koło leśniczówki skrócić w drogę prowadzącą doliną nieistniejącej wsi Caryńskie do schroniska Koliba (po drodze do zobaczenia cerkwisko). Stąd żółtym szlakiem w dół do Bereżek, a następnie około 25 minut szosą do Widełek.

Schronisko Jaworzec (koło Kalnicy) – Falowa – Dołżyca – Kalnica – Schronisko Jaworzec	6' 00"	Po zejściu z Falowej do Dołżycy, należy pójść kilkanaście minut szosą w kierunku Wetliny (w lewo), a następnie skręcić na leśną drogę zamkniętą dla ruchu (drogowskaz: Leśniczówka Koliba) którą dojść można do Kalnicy. Tam w lewo, mało uczęszczaną szosą wracamy do Schroniska Jaworzec. Uwaga: część trasy prowadzi leśną drogą. Jeśli widzisz znak mówiący o wycince drzew i zakazie wstępu, uszanuj to i nie wchodź na drogę.
Dołżyca – Łopiennik – Łopieninka – Jabłonki – Durna – Łopiennik – Dołżyca	8' 00"	
Duszatyn – Jeziorka Duszatyńskie – Chryszczata – Przeł. Żebrak – Wołosań - Cisna	8' 30"	Trasa dla osób dysponujących dwoma samochodami: jeden zostawiamy w Cisnej, a drugim jedziemy do Duszatyna koło Komańczy. Na trasie marszu znajdują się bardzo urokliwe jeziorka powstałe na początku XX w. w wyniku osunięcia się zbocza góry.
Maniów – Balnica – Przeł. Nad Roztokami - Majdan	7' 20"	Trasa dla osób dysponujących dwoma samochodami: jeden zostawiamy w Majdanie koło Cisnej, a drugim jedziemy do Maniowa (w kierunku Komańczy). Początkowo szlak prowadzi doliną nieistniejącej wsi Balnica, potem granicą polsko-słowacką. Z Przeł. Nad Roztokami do Majdanu szlak prowadzi mało uczęszczaną drogą, przez piękne lasy.

WYCIECZKI SAMOCHODOWE PO BIESZCZADACH

TRASA 1

Wyruszamy z „Osady Magury” i kierujemy się w stronę Cisnej. W Cisnej skręt w prawo na Lesko za Baligrodem trasa na Nowosiółki i Hoczew, w Hoczwi skręt w prawo na Polańczyk, Solinę- przez Berezkę. Z Polańczyka do Soliny i stamtąd do Myczkowców (w Bóbrce skręt w lewo)

CZAS: cały dzień

Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie „Knieja” w Nowosiółkach

Muzeum w Nowosiółkach (przy szosie łączącej Cisną i Lesko) powstało w 2002 roku i jest jedną z atrakcji pomiędzy Baligrodem i Leskiem. Odwiedzając ekspozycje można zobaczyć, m.in. trofea łowieckie z Syberii i Laponii, a dla celów dydaktycznych pokazane są np. formy rozwoju poroża jelenia oraz sarny. Na zewnątrz przygotowana jest bardzo lubiana przez dzieci zagroda ze świniodzikami, staw z karpami i okoniami oraz ścieżka przyrodnicza „Na tropach mieszkańców karpackiej puszczy”.

Adres: Nowosiółki 30

Strona internetowa: www.muzeumknieja.pl

Czynne: od 1 maja do 30 września w godz. 8:00 – 19:00, w pozostałe miesiące 9:00 – 17:00.

Wiejskie ZOO w Berezce koło Polańczyka

W Wiejskim ZOO można pokazać dzieciom jak kiedyś spędzało się wakacje, jak wygląda życie na wsi, jak wyglądają wiejskie zwierzęta, co jedzą i jak się zachowują. Zwierząt można dotknąć, nakarmić, obserwować. Tutaj odwiedziny łączą się z edukacją. Na dzieci czekają zwierzęta gospodarskie (króliki, cielaczek, kozy, owce, perliczki, indyki, kaczki, gęsi, świnka i konie), można zobaczyć studnię z żurawiem, pobawić się w labirynt z siana, wydoić sztuczną krowę, zobaczyć jak kiedyś wyrabiano masło, skorzystać z jazdy konnej lub przejażdżki "kolorowym wozem konnym" oraz skorzystać z innych atrakcji.

Strona internetowa: www.wiejskiezoo.pl

Kontakt: wiejskiezoo@gmail.com, tel. 600 078 272

Zwiedzanie wnętrza elektrowni wodnej w Solinie

Jednym z najczęściej wybieranych miejsc na wycieczkę poza Bieszczady Wysokie jest Solina i spacer po koronie tamy elektrowni wodnej. Choć w sezonie letnim zazwyczaj są tam tłumy, to można chyba uznać, że warto to miejsce zobaczyć: zaporę ma długość 664 m i wysokość 82 m, dzięki czemu powstał największy w Polsce sztuczny zbiornik wodny o pojemności około 500 mln metrów sześciennych. Jednak nie wszyscy wiedzą, że w okresie wakacyjnym można wejść i zwiedzić wnętrze tamy, a w trakcie wycieczki schodzi się poniżej dna Zalewu Solińskiego! Uwaga: należy zabrać ciepłe ubrania, ponieważ wewnątrz tamy panuje temperatura 7 st. C.

Informacja telefoniczna: 13 492 12 75

Strona internetowa: www.solina.pl/zwiedzanie-zapory/

Godziny zwiedzania: od 1 maja do 30 września turyści indywidualni godz. 10:00, 12:00, 14:00 (minimalna ilość w grupie – 15).

Miniatury cerkwi oraz mini-zoo w Myczkowcach

Jeśli wybieriecie się na przejażdżkę wokół Jeziora Solińskiego, warto zajrzeć do miejscowości Myczkowce znajdującej się nieco poniżej Soliny. Tam oprócz drugiej zapory wodnej, najciekawsza atrakcja kryje się w Ośrodku Wypoczynkowym Caritas. Znajduje się tam ekspozycja 140 miniatur kościołów i cerkwi w skali 1:25, z terenu dzisiejszej Ukrainy, Słowacji i południowo-wschodniej Polski. Miniatury wykonane są z dużą precyzją, a całość ekspozycji jest bardzo ładnie zaaranżowana.

Dodatkową atrakcją (choć raczej dla dzieci) jest znajdujące się w Ośrodku Mini-Zoo, a w nim sarny, daniela, dziki, króliki, najróżniejsze ptaki, kilkanaście koni.

Adres: Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny w Myczkowcach, 38-623 Uherce

Strona internetowa: www.myczkowce.org.pl

Czynne: w sezonie letnim w godz. 9:00 – 19:00, zimą do godz. 17:00.

Muzeum Kultury Bojków w Myczkowcach

W maju 2013 r. w Myczkowcach otworzone zostało Muzeum Kultury Bojków. Inicjatorem powstania Muzeum jest rodowity myczkowianin, emerytowany nauczyciel, pan Stanisław Drozd. Można tu zobaczyć najróżniejsze narzędzia i przedmioty codziennego użytku używane kiedyś w bieszczadzkich wsiach. Wśród ponad 800 eksponatów są i takie, których pozazdrościć może nawet Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku.

Strona internetowa: www.myczkow-bojkowie.pl.pl

TRASA 2

Wyruszamy z „Osady Magury” w stronę Cisnej, w Cisnej skręt w lewo na Komańczę

CZAS : cały dzień

Klasztor sióstr Nazaretanek w Komańczy

Oprócz drewnianej cerkwi, która spaliła się jesienią 2006 r. i została odbudowana w takiej samej postaci, klasztor sióstr Nazaretanek jest drugim miejscem w Komańczy które warto zobaczyć. Powody są co najmniej dwa: bardzo nietypowy (jak na klasztor) wygląd oraz sala poświęcona kard. Wyszyńskiemu, który w tym miejscu w latach 50-tych XX w. był internowany.

Adres: Komańcza 27 (klasztor znajduje się na końcu Komańczy, jadąc w kierunku Zagórza i Sanoka)

Strona internetowa: www.nazaretanki.przemyska.eu

Czynne: codziennie w godz. 8:30 – 17:00.

Jadąc niewiele dalej w kierunku Zagórza można obejrzeć cerkwie w Turzańsku, Rzepedzi i Szczawnem.

Kolekcja strojów Łemkowskich w Komańczy

W Komańczy, oprócz klasztoru sióstr Nazaretanek i odbudowanej w ostatnich latach cerkwi, zachęcamy do odwiedzenia prywatnego muzeum strojów łemkowskich oraz łemkowskich przedmiotów użytku codziennego. Zbiór liczy kilkaset eksponatów i chyba nigdzie indziej w Polsce nie zobaczycie tak bogatej kolekcji przedmiotów związanych z Łemkami. Zwiedzanie możliwe jest po uprzednim umówieniu się telefonicznie.

Kontakt: tel. 13 467 71 34, Pani Daria Boiwka.

Ruiny klasztoru oo. Karmelitów Bosych w Zagórz

Po drodze z Komańczy do Zagórza można obejrzeć trzy drewniane stare cerkwie: w Turzańsku, w Rzepedzi i w Szczawnem. Natomiast w Zagórz warto wybrać się na 10-minutowy spacer do ruin obronnego klasztoru Ojców Karmelitów Bosych. Klasztor zbudowany został w latach 1700-1730. W 1772 roku, podczas ostatniej bitwy konfederacji barskiej jaka miała miejsce w tym miejscu, klasztor poważnie ucierpiał. Zakonnicy odrestaurowali go, jednak do dawnej świetności już nie wrócił. W 1822 roku na terenie klasztoru wybuchł pożar, który niemal doszczętnie strawił zabudowania karmelu. Kilka lat później zakonnicy opuścili to miejsce. W takim stanie stoi na skarpie nad rzeką już od blisko 200 lat. Duże fragmenty murów, zabudowań klasztornych oraz ściany kościoła robią niesamowite wrażenie. Polecamy, choćby w drodze powrotnej z Bieszczadów do domu. Jak tam trafić? W Zagórz, przy głównej drodze łączącej Zagórz i Komańczę zostawcie samochód na dużym parkingu, naprzeciwko kościoła Wniebowzięcia NMP. Stojąc przed kościołem, po jego prawej stronie znajduje się ulica Klasztorna, którą należy udać się zgodnie z oznakowaną trasą.

Strona internetowa: www.zagorz.pl/wizytowka.php4

Skansen w Sanoku (Muzeum Budownictwa Ludowego)

Skansen, pod względem ilości zgromadzonych obiektów największy w Polsce, jest jedną z dwóch ciekawych atrakcji w Sanoku. Na terenie 38 hektarów znajdują się nie tylko piękne przykłady budownictwa ludowego, ale również ekspozycja zadziwiających maszyn służących do wydobywania ropy naftowej na podkarpaciu z XIX i XX w. Dodatkową atrakcją jest oddany dla zwiedzających we wrześniu 2011 r. zrekonstruowany rynek XIX-wiecznego miasteczka galicyjskiego. Plany zakładają, że za kilka lat ten rynecek będzie żył: w aptece będzie działała prawdziwa apteka, w karczmie będzie można zjeść, itd.

Adres: ul. Rybickiego 3, Sanok

Strona internetowa: www.skansen.sanok.pl

Czynne: od maja do września w godz. 8:00 – 18:00, zwiedzanie trwa do godziny 20:00, w

październiku w godz. 8:00 – 16:00, od listopada do marca w godz. 8:00 – 14:00, w kwietniu w godz. 9:00 – 16:00.

Muzeum Historyczne w Sanoku (Zamek)

Drugim miejscem w Sanoku które warto odwiedzić jest Muzeum Historyczne znajdujące się na zamku. Można obejrzeć tam dwie stałe ekspozycje: ogromną wystawę sztuki cerkiewnej z okresu od XII do XX wieku (w tym ikony i ikonostasy uratowane z bieszczadzkich cerkwi) oraz największą na świecie, bo liczącą 600 prac, wystawę malarstwa Zdzisława Beksińskiego.

Adres: ul. Zamkowa 2, Sanok

Strona internetowa: www.muzeum.sanok.pl

Czynne:

od 1 czerwca do 30 września w poniedziałki w godz. 8:00 – 12:00, w pozostałe dni tygodnia w godz. 9:00 – 17:00,

od 1 października do 31 maja: w poniedziałki w godz. 8:00 – 12:00, wtorki i środy w godz. 9:00 – 17:00, pozostałe dni tygodnia w godz. 9:00 – 15:00

W drodze powrotnej pyszny deser w „Słodkim Domku” w Lesku

TRASA 3

Wyruszamy z „Osady Magury” w stronę Wetliny i rozpoczynamy podróż Dużą Pętlą Bieszczadzką w stronę Ustrzyk Górnych

CZAS : cały dzień

Wodospad w Wetlinie

Wiele osób, w tym także te przyjeżdżające nie pierwszy już raz w Bieszczady, nie wie, że można tu znaleźć również wodospady. Nie są wysokie, nie przekraczają kilku metrów wysokości, ale mają dużo uroku. Znajdziecie je między innymi w Wetlinie, zaraz po wjechaniu do wsi od strony Cisnej. Obok pierwszego sklepu należy skręcić w asfaltową drożkę i pójść jej lewą odnogą. Po około 100 metrach zobaczycie drogowskaz, kierujący do wodospadu, w lewo na ścieżkę.

Ścieżka historyczno-przyrodnicza „Trzy Kultury” wokół Lutowisk

Ekomuzeum „Trzy Kultury” to 13-kilometrowa ścieżka historyczno-przyrodnicza, na której można odwiedzić m.in. kirkut, ruiny synagogi, starą szkołę żydowską, cerkwisko i cmentarz greckokatolicki, stare bojkowskie chaty - chyże, neogotycki kościół św. Stanisława Biskupa, miejsce gdzie kręcono zdjęcia do filmu „Pan Wołodyjowski” oraz kilka punktów widokowych z tablicami informującymi o bieszczadzkiej faunie i florze.

Strona internetowa: www.trzykultury.org. Na stronie znajduje się m.in. do pobrania folder oraz mapa ścieżki.

Zagroda pokazowa żubrów w Muczmem

Przy drodze łączącej Stuposiany z Tarnawą, około 2 km przed Muczmem, w 2012 roku powstała zagroda pokazowa żubrów. Jest ona kontynuacją hodowli żubrów w Bieszczadach, którą rozpoczęto na początku lat 60-tych XX w. Zagroda ma powierzchnię około 7 hektarów i pozwala obserwować zwierzęta w ich naturalnym środowisku. Dla zwiedzających przygotowano tarasy widokowe. Istnieje możliwość zwiedzania z leśniczym – przewodnikiem, tel. 13 461 00 10 lub 13 461 01 71.

Czynne: codziennie od godz. 9:00 do 19:00.

**Obiad w zajeździe Pod czarnym Kogutem w Czarnej koło Ustrzyk Dolnych
Dodatkowo w Czarnej**

Można skorzystać z oferty warsztatów w Czarnej koło Ustrzyk Dolnych: Galeria „Barak”, www.barak.art.pl, tel. 603 992 119 oraz 605 055 454.

Warsztaty rękodzielnicze to doskonała atrakcja dla dzieci i dorosłych szczególnie w deszczowe dni. W Bieszczadach (nie tylko Wysokich) są miejsca gdzie można samemu ulepić z gliny garnek, nauczyć się tradycyjnego podkarpackiego bibułkarstwa lub koralikarstwa, spróbować malowania na szkle, zobaczyć jak działały krosna, jak się wyrabiało papier czerpany lub świece z wosku pszczelego i poznać wiele innych ginących, bądź już dawno zapomnianych zawodów.

Zajęcia odbywają się w pracowniach, a czasem możliwe jest zorganizowanie ich w miejscu zakwaterowania. Polecamy pracownie:

Galeria Rzeźby i Malarstwa „Smolarnia” w Wetlinie, www.smolarnia.art.pl, tel. 508 817 241

Galeria Bereniki Zapałowicz w Chmielu, www.art.bieszczady.pl, tel. 722 137 929

Pracownia Rękodziela i Rzemiosła „Rękoczyn” w Chmielu, tel. 691 190 687

Muzeum Młynarstwa i Wsi w Ustrzykach Dolnych

Budynek ustrzyckiego młyna powstał w 1925 r. Od roku 2010 służy jako jedyne w południowej części Polski muzeum młynarstwa. Jest także jedynym takim muzeum w Polsce dającym możliwość poznania kompletnych linii służących do czyszczenia i mielenia zboża w młynach z nowoczesnym napędem. Ekspozycje znajdują się na czterech kondygnacjach i zajmują łącznie 1.100 m². Ponadto na parterze znajduje się kawiarnia, gdzie oprócz kawy serwowane są również obiady.

Adres: ul. Fabryczna 12, Ustrzyki Dolne

Strona internetowa: www.muzeummlynarstwa.pl

Czynne: codziennie od 9:00 do 18:00 z przewodnikiem, od 18:00 do 22:00 bez przewodnika.

Muzeum Przyrodnicze Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych

Muzeum powstało w połowie lat 80-tych, natomiast w roku 1991 przekazane zostało Bieszczadzkiemu Parkowi Narodowemu. Od tamtej pory prowadzi nie tylko działalność muzealną, ale również naukową i dydaktyczną.

Ekspozycje stałe: „Bieszczady dawniej i dziś”, „Biologia i systematyka świata zwierząt”,

„Wybrane zagadnienia z paleontologii”, „Geologia Bieszczadów na tle Karpat”,

„Geomorfologia, hydrologia, klimat i gleby Bieszczadów”, „Plan ochrony Bieszczadzkiego Parku Narodowego i otuliny”, „Flora i zbiorowiska roślinne oraz fauna Bieszczadów”.

Muzeum organizuje również wystawy czasowe związane z regionem, które okresowo zastępują ekspozycję „Bieszczady dawniej i dziś”.

Adres: ul. Belska 7, Ustrzyki Dolne

Strona internetowa: www.bdpn.pl

Czynne: od wtorku do soboty w godz. 9:00 – 17:00, dodatkowo w okresie letnim (lipiec-sierpień) również w niedziele w godz. 9:00 – 14:00.

Zespół pałacowo-parkowy w Olszaniczy

Za zespół składają się: Pałac z 1905 roku, zabudowania gospodarcze, oficyna i kuźnia, most z II poł. XIX wieku.

TRASA 4

Wyruszamy z „Osady Magury” i kierujemy się w stronę Cisnej

CZAS: ok. 5 godzin

Park linowy

W lesie położonym tuż nad brzegiem rzeki Solinki znajdują się atrakcje zapewniające moc wyjątkowych wrażeń. Park linowy „Kamikaze” w Dołzycy to system 22 platform i przeszkód linowych o różnym poziomie trudności zainstalowanych na drzewach (na wysokości od 1 do 15 m) i stworzonych w taki sposób, aby każda osoba bez względu na stopień sprawności fizycznej mogła przejść całą trasę przeżywając moc niezapomnianych wrażeń. Przygotowane zostały stacje składające się z mostków, belek, kładek, pętli, siatek, drabinek oraz podniebna tyrolka o długości 180 m. Pokonanie całej trasy zajmuje około 1 godziny, w zależności od kondycji i sprawności danego uczestnika.

Strona internetowa: www.nadsolinka.pl/Parklinowy

Pracownia Ikon obok stacji CPN w Cisnej

Tuż przy drodze znajduje się miejsce gdzie do dnia dzisiejszego tworzy się przepiękne prawosławne ikony techniką używana przed wiekami. Na miejscu można wysłuchać opowieści o ikonach, technologii ich tworzenia, a także dowiedzieć się wielu ciekawych historii o Bieszczadach. Galerie prowadzi Rysiek Denisiuk - jedna z legend Bieszczadów-gawędziarz, artysta i niezwykła osobowość. Tel.:

Kolejka Bieszczadzka lub przejażdżka drezyną

Dużą popularnością, szczególnie wśród rodzin z dziećmi, cieszy się Bieszczadzka Kolejka Leśna, często nazywana Bieszczadzką Ciuchcią. Jest to kolej wąskotorowa, która powstała w XIX wieku i do lat 90-tych XX wieku służyła jako jeden z podstawowych środków transportu przy wywozie drewna z lasów. Po kilku latach przerwy, powstała Fundacja Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej, która remontując kolejne składy wznowiła kursowanie wagoników, tym razem już jedynie na potrzeby turystów.

Stacja główna znajduje się w Majdanie, 3 km od Cisnej w stronę Komańczy. W maju i czerwcu oraz wrześniu i październiku kolejka kursuje jedynie w weekendy, natomiast w lipcu i sierpniu odbywają się dwa kursy dziennie. Od niedawna kolejka kursuje również w każdy piątek i sobotę w okresie ferii zimowych.

Poza rozkładem możliwe jest zorganizowanie przejażdżki 10-osobową drezyną.

Strona internetowa: www.kolejka.bieszczady.pl

Leśne Mini-Zoo

W pobliżu Majdanu i stacji początkowej Bieszczadzkiej Ciuchci, w miejscowości Liszna znajduje się Leśne Mini-Zoo. Zobaczyć tam można około 30 gatunków zwierząt mieszkających w polskich lasach. Za kilka złotych możecie kupić nieco karmy i samemu nakarmić zwierzęta. Dzieci przepadają za tym miejscem!

Jak tam trafić? Z Cisnej należy jechać w kierunku Komańczy. Po około 2 km, po przejechaniu przez przejazd kolejowy należy od razu skręcić w lewo, w kierunku Lisznej i Roztok Górnych. Po przejechaniu około 2 km po lewej stronie drogi znajduje się ZOO.

Garaż Siekierzady

Jeśli lubicie motoryzację, a w szczególności stare samochody „z przeszłością” to zachęcamy do odwiedzenia garażu Siekierzady w centrum Cisnej. Zobaczycie tam samochody pracujące kilkadziesiąt lat temu w bieszczadzskich lasach i urzędach: Ford Burma GTB, Dodge Command Car WC-56, Studebaker US-6, Chevrolet C-60 Canada i kilka innych nie mniej ciekawych. Te samochody wiele tutaj przeszły, wiele „widziały”, o każdym z nich można opowiedzieć ciekawą historię.

TRASA 5 - SZLAKIEM ARCHITEKTURY DREWNIANEJ - CERKWIE

CZAS: cały dzień

CERKWIE W BIESZCZADACH

Przed wojną na terenie Bieszczadów Wysokich niemal każda wieś miała swoją cerkiew. Niestety po Akcji Wisła w 1947 r. w wyniku której wysiedlono wszystkich mieszkańców tych ziem, znakomitą większość cerkwi spalono lub w inny sposób bezpowrotnie zniszczono. W tej chwili w Bieszczadach Wysokich zobaczyć można jedynie drewniane cerkwie w Chmielu i Smolniku nad Sanem, odbudowaną murowaną cerkiew w Łopience oraz ruiny cerkwi w Hulskiem oraz Krywem nad Sanem (niedawno rozpoczęły się tutaj prace konserwatorskie). Dlatego proponujemy wybranie się na wycieczkę samochodową poza teren Bieszczadów Wysokich, gdzie cerkwi zachowało się znacznie więcej. Niektóre z nich są utrzymane w pięknym stanie, inne chylą się ku upadkowi i tylko dzięki pojedynczym osobom czy niewielkim stowarzyszeniom próbującym je ratować cudem stoją. Ale wszystkie są piękne i warte zobaczenia.

Jeśli chcecie zobaczyć te cerkwie nie tylko z zewnątrz, ale także do niektórych wejść do środka i usłyszeć na ich temat ciekawe historie proponujemy skontaktować się z Panem Bogdanem Augustynem, który ma ogromną wiedzę i ciekawie opowiada o historii tych ziem. Jeśli uda się zebrać kilka osób, to koszty nie będą wysokie.

Bogdan Augustyn – specjalizuje się w turystyce kulturowej Karpat: architektura sakralna, budownictwo wiejskie, zabytki miast i miasteczek galicyjskich. Proponuje trasy autorskie po cerkwiach i kościołach. Przejścia górskie techniką nordic walking. Prezentacje multimedialne: Łemkowie, Bojkowie, cerkwie, kościoły, ikony, ikonostas, UPA.

CERKIEW PRAWOSŁAWNA – KOMAŃCZA

CERKIEW PRAWOSŁAWNA – RUINY W BEREZCE

w Berezce z 1868 r. zbudowana na planie krzyża z ośmioboczną nawą. Obecnie możemy zwiedzać jedynie ruiny, których potężne ceglane łuki są zarośnięte zielskiem.

Stare nieistniejące wsie, cmentarze, cerkwiska

Po wysiedleniach w 1947 r. Bieszczady Wysokie opustoszały, wsie zostały rozgrabione i doszczętnie zniszczone. Kilkanaście lat później, kiedy znów można się tu było osiedlać część wsi się odrodziła, ale wiele wiosek pozostało już tylko w postaci nazwy na mapie. Zachęcamy abyście odwiedzili te miejsca i uruchomili swoją wyobraźnię...

- Ścieżka historyczna „Bieszczady Odnalezione”. Rozpoczyna się w Kalnicy i prowadzi do wsi Jaworzec, Łuh i Zawój. Oznakowane są granice wsi, wskazane miejsca cerkwisk i cmentarzy, postawione są tablice informacyjne dotyczące wsi, a nad starymi studniami stanęły cembrowiny. Stowarzyszenie Rozwoju Wetliny i Okolic (www.wetlina.org), które jest pomysłodawcą projektu, planuje dalszy rozwój tej trasy.
- Łopienka. Nieistniejąca wieś położona na zboczach Łopiennika, założona w połowie XVI w., a po II wojnie światowej wysiedlona. Dziś jedynym śladem po dawnych mieszkańcach jest wyremontowana cerkiew greckokatolicka p.w. św. Paraskewii. Strona internetowa: www.karpaccy.pl/lopienka.
- Hulskie, Krywe, Tworylne. Trasa rozpoczyna się koło kościoła w Zatwarnicy. W Hulskiem zobaczyć możemy cerkwisko, ruiny cerkwi i ruiny młyna. W Krywem znajdują się ruiny cerkwi – wysokie murowane ściany stoją otoczone starymi lipami i jaworami. W Tworylnem znaleźć można (zwłaszcza wiosną) wiele śladów dawnych mieszkańców: dzwonnice, która stała kiedyś przy cerkwi, schody prowadzące do niemieckiej strażnicy granicznej z czasów II wojny światowej, fragmenty stodoły dworskiej, wyraźną aleję prowadzącą do dworu, piwnice domostw.
- Bukowiec, Beniowa, Sianki. Miejsca po dawnych wsiach leżące na trasie wiodącej do źródeł Sanu. W Bukowcu nie pozostały chyba żadne ślady po dawnych mieszkańcach

– ostatnie pozostałości wsi w latach 80-tych XX w. zostały zniszczone za pomocą materiałów wybuchowych. W Beniowej zachowała się ogromna, ponad 100-letnia lipa stojąca niegdyś w środku wsi, a także pozostałości cmentarza. Ciekawostką jest kamień z rysunkiem ryby – prawdopodobnie jest to element chrzcielnicy z danej cerkwi. W Siankach, które przed wojną były znanym ośrodkiem narciarskim, żyło około 900 osób. Do dziś, po polskiej stronie granicy, zachował się jedynie tzw. Grób Hrabiny, czyli grobowce Klary i Franciszka Stroińskich, właścicieli tych ziem z końca XIX w. Obok ich grobów znajdują się, zrekonstruowane w 1993 r., mury kaplicy cmentarnej.

- Balnica. Wieś liczyła przed wojną około 500 mieszkańców, dzisiaj jednym śladem jest cerkwisko oraz odnowiona przez Stowarzyszenie Magurycz kaplica nad cudownym źródłem. Po kilku kilometrach dochodzi się do stacji kolejki wąskotorowej w Balnicy i położonego tuż przy stacji schroniska.
- Cmentarz cerkiewny w Berehach Górnych. Znajduje się tuż przy czerwonym szlaku na Połoninę Caryńską. Po wsi liczącej przed wojną ponad 500 mieszkańców został jedynie cmentarz z kilkoma nagrobkami oraz podmurówka cerkwi.
- Cmentarz cerkiewny w Caryńskiem. Idąc doliną Caryńskiego u podnóża Połoniny Caryńskiej zobaczyć można niewielki cmentarz z kilkoma nagrobkami, resztki podmurówki cerkwi oraz ruiny murowanej kaplicy św. Jana Chrzciciela. Kilkaset metrów na wschód od cmentarza znajduje się krzyż z początku XX w. W dolinie zauważyć też można zdziczałe owocowe drzewka, miejsca w których kiedyś stały domy, studnie.
- Cmentarz cerkiewny w Dwerniku. Z dawnego cmentarza pozostało do dzisiejszych czasów niewiele. Znajduje się on kilkadziesiąt metrów od słynnej knajpki „Piekiełko”, na skarpie schodzącej w stronę potoku. Zachowało się kilkanaście nagrobków, najczęściej w nie najlepszym stanie, a sam cmentarz jest dosyć mocno zarośnięty.
- Cmentarz cerkiewny w Lutowiskach. Łatwo go znaleźć, ponieważ znajduje się tuż przy głównej drodze oraz przy zielonym szlaku prowadzącym do Chaty Socjologa na Otrycie. Cerkiew w 1980 r. została rozebrana, ale na cmentarzu zachowało się kilkanaście nagrobków z XIX i początku XX w. z inskrypcjami w języku polskim i ukraińskim.

Takich „zapomnianych” cmentarzy jest w Bieszczadach Wysokich jeszcze kilka: w Woli Michowej, w Strzebowiskach, w Krzywym koło Cisnej, w Stuposianach, w Żubraczem, w Wołosatem, w Zatwarnicy. Czasami nie zachowały się na nich żadne nagrobki, a mimo to od czasu do czasu ktoś stawia na nich zapaloną lampkę...

TRASA 6 Łopienka – niezwykła – CERKIEW- dziś kościół

Wyruszamy z „Osady Magury” w kierunku Cisnej, w Dołżycy skręt w prawo na Buk, Bukowiec, po kilkunastu km (około 10) po lewej stronie znajduje się parking i stamtąd można rozpocząć półgodzinny spacer do niezwykłego miejsca...

CZAS: kilka godzin

CERKIEW ŚW MĘCZENNICZY PARASKEWII W ŁOPIENCE

XVIII wieczna grekokatolicka cerkiew została wzniesiona w nieistniejącej już wsi Łopienki. jŁopienka (550 m npm.) jest dziś niezamieszkałą miejscowością położoną na północnym stoku Łopiennika. Wyjątkowo malownicze położenie wyciszonej dziś doliny Łopienki oraz odbudowana z ruiny cerkiew są głównym atutem przyciągającym coraz liczniejszą rzeszę turystów. W 1757 r. Strzeleccy herbu Jastrzębiec ufundowali murowaną cerkiew parafialną pod wezwaniem św. Paraskewii, w której umieszczono słynącą łaskami, cudowną ikonę

Matki Bożej z Dzieciątkiem. Do dziś jest to najstarsza z murowanych cerkwi w Bieszczadach. Dziś mija ponad 25 lat od czasu, gdy pan Zbigniew Kaszuba bezinteresownie – wraz z innymi ludźmi serca – pracuje nad ocaleniem odchodzących śladów przeszłości w tej malowniczej dolinie. Dzięki jego wysiłkowi dziś o każdej porze dnia i nocy schronić się można w kamiennym wnętrzu niezwyklej świątyni. Cerkiew jest unikatowym zabytkiem, który na pewno trzeba zobaczyć.

Do cerkwi można dojść pieszo lub dojechać wozami traperskimi co jest dodatkową atrakcją nie tylko dla najmłodszych. Dla turystów indywidualnych, a także dużych grup istnieje możliwość zorganizowania wyprawy wozami bądź zimą kuligu doliną Solinki do wsi Łopienka. Po drodze czas umiła grajek i gawędziarz bieszczadzki, a na miejscu przygotowane będzie ognisko.

Szczegółowych informacji udziela organizator: tel. 501 066 180.

Po niezwyklej wyprawie polecamy grilowane, świeże pstrągi w legendarnej choć nieco przasnej smażalni pstrąga (na zakręcie w Polankach).

Po posiłku warto odwiedzić Polańczyk gdzie w przydrożnej odnowionej cerkwi znajduje się oryginał cudownego obrazu Matki Boskiej Paraskewii.

Potem można się udać do uzdrowiska Polańczyk gdzie w zależności od pogody można plażować, skorzystać z oferty sportów wodnych, lub popłynąć statkiem wycieczkowym w godzinny rejs na zalewie solińskim.

TRASA 7 – Bieszczady z lotu ptaka i z poziomu pstrąga...

Loty szybowcowe w Weremieniu i Bezmiechowej

Bieszczady widziane z lotu ptaka? Nic trudnego. W okolicach Leska znajdują się dwa lotniska szybowcowe, w Weremieniu i Bezmiechowej, organizujące loty widokowe szybowcem nad Bieszczadami.

Kontakt: Lotnicza Bobulandia, Piotr Bobula, tel. 601 792 641.

MOBILNA WYPOŻYCZALNIA KAJAKÓW

Formą przyjemnego i aktywnego wypoczynku nad wodą - zarówno rodzinnego, indywidualnego, jak i grupowego są spływy kajakowe.

W Bieszczadach jest możliwość wypożyczenia kajaków, z ich dowozem do dowolnego dostępnego miejsca:

- nad Zalewem Solińskim
- na rzece San od Zwierzynia do Przemyśla oraz na odcinku Procisne-Rajskie
- na rzece Wetlinka (na odcinku Wetlina-Jaworzec)
- na rzece Solinka (na odcinku Cisna-Bukowiec

wraz z dowozem Wypożyczających z miejsca ich zakwaterowania w Bieszczadach nad wodę i z powrotem. W kompletach z kajakami wypożyczane są lekkie wiosła firmy Egalis (Swift alu i Swell alu) oraz bezpieczne i wygodne kamizelki asekuracyjne Aquarius we wszystkich rozmiarach, również dla dzieci !

Informacja: 508-09-08-09

TRASA 8

**Wyruszamy z „Osady Magury” w stronę Cisnej, w Cisnej skręt w lewo na Komańczę. W Radoszycach (20 km za Cisną) skręt w lewo i wjazd na przejście graniczne na Słowację
CZAS : cały dzień**

Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy Warhola w Medzilaborcach (Słowacja)

W Medzilaborcach (10 km od przejścia granicznego w Radoszycach koło Komańczy) znajduje się Muzeum Sztuki Nowoczesnej, posiadające w swoich zbiorach jedną z największych na świecie kolekcji dzieł króla pop-artu Andy Warhola. Prezentuje unikatowe prace tego artysty, przedstawiając całokształt jego twórczości, a także prace współczesnych artystów krajowych i zagranicznych. Poza tym w mieście warte obejrzenia są dwie cerkwie: prawosławna (pw. Świętego Ducha, wzniesiona w 1949 w stylu staroruskim) i greckokatolicka (św. Bazylego Wielkiego z XVIII wieku).

Adres: A. Warhola 749/26, Medzilaborce, Słowacja

Strona internetowa: www.andywarhol.sk

Czynne: od wtorku do piątku w godz. 10:00 – 17:00, w weekendy w godz. 12:00 – 17:00.

Cerkiew prawosławna w Osadnem (Pravoslávna cirkevna obec Osadne) oraz krypta ze szczątkami żołnierzy z I wojny światowej

Osadne to niewielka, licząca niecałe 300 mieszkańców miejscowość, położona w bliskiej odległości od Balnicy (ok. 7 km), w Bieszczadach słowackich, których nazwa to Bukovské Vrchy. Z Balnicy do Osadnego prowadzi znakowana ścieżka, można tu dojechać również samochodem przez Palotę i Medzilaborce. Szczegółowe informacje (w języku słowackim) o historii cerkwi oraz samego Osadnego na stronie internetowej: www.pcoosadne.orthodox.sk

TRASY ROWEROWE

Bieszczady Wysokie to miejsce przede wszystkim dla osób lubiących chodzić, ale i dla rowerzystów kilka tras się znajdzie. Nie zawsze są one dobrze oznakowane, czasem będziecie musieli dobrze przyjrzeć się na mapie gdzie jechać dalej, ale wierzymy, że potraktujecie to jako wspaniałą wakacyjną przygodę! :)

Szczególnie polecamy trasy:

Wyjazd z Osady Magury zaraz za bramą wjazdową w górę, potem po 300 m skręt w lewo i stokówką cały czas z Gorki przed siebie. Stokówka kończy się na drodze asfaltowej Cisna-Wetlina.

Na asfalcie skręt w lewo i około 500 m prosto na zakręcie skręt w prawo do wsi Kalnica i stamtąd trasa rowerowa:

1) Kalnica – Rezerwat Sine Wiry – Polanki – Dołżyca – Kalnica

Na asfalcie skręt w prawo i około 600 m do Wetliny, stamtąd trasa:

2) Wetlina – Brzegi Górne – Nasiczne – Zatwarnica – Szczycisko – Kalnica – Wetlina

Wyjazd z Osady. Zaraz za bramą wjazdową w górę, potem po 300 m skręt w prawo i stokówka około 10 km prosto- zjazd do Cisnej, stamtąd trasa

3) Cisna – Majdan – Roztoki Górne – Żubracze – Wola Michowa – Przeł. Żebrak – Jabłonki – Cisna

Więcej informacji na temat tras rowerowych znajdziecie na stronie www.bieszczady-online.pl/btc/trasy_rollerowe.php, a mapkę tras rowerowych autorstwa Bieszczadzkiego Towarzystwa Cyklistów możecie ściągnąć [tutaj](#). Uwaga: mapa ma już kilka lat i wg naszych informacji na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego jeździć można jedynie drogami publicznymi otwartymi dla ruchu oraz na odcinku Bukowiec – Beniowa – Bukowiec (początkowy fragment trasy rozpoczynający wycieczkę do źródeł Sanu).

Najbliższe wypożyczalnie rowerów:

JAZDA KONNA - Górska Turystyka Jeździecka

Podziwiał Bieszczady z wysokości końskiego grzbietu! W naszych okolicach znajduje się kilka stajni, gdzie można skorzystać z krótkiej nauki jazdy po padoku, a osoby bardziej zaawansowane mogą się wybrać na przejażdżkę w teren lub wybrać się na kilkudniowy rajd po Bieszczadach, śpiąc codziennie w innym miejscu. Niewielkie stadniny znajdziecie w sąsiedztwie Osady Magury:

- stajnia Kulbaka, Strzebowiska- Krzysztof Francuz , tel.:
- stajnia Sosnowy Dwór , Krzywe, tel.:

Więcej: strona internetowa: www.bieszczadywysokie.com/szlaki/konie.htm

OFF ROAD I KŁADY

W pobliżu Osady Magury (około 2 km) w lesie jest zaprojektowany profesjonalny tor do jazdy terenowej (kłady, samochody terenowe, instruktaż)
Telefon: BAAW Krzysztof Francuz tel.:

WYCIECZKI Z LOKALNYMI BIURAMI PODRÓŻY

Rekomendowane biura podróży:

Grupa Eko- Karpaty: informacja dodatkowa i rezerwacje:
+48512226481; + 48134611009

Sentymentalny Lwów- Ukraina

Spotkanie z pilotem. Wyjazd w kierunku przejścia granicznego w **Medyce**, przejazd do **Lwowa** trasą **Mościska, Gródek**. Przyjazd do Lwowa. Spotkanie z przewodnikiem. Zwiedzanie rozpoczynamy od **Katedry Św. Jura i Pałacu Biskupów**. Następnie przejedziemy autokarem najstarszymi ulicami Lwowa - **Piekarską, Łyczakowską i Gródecką**, przy których mieszkali najznamienitsi Polacy, by zwiedzić **Cmentarz Łyczakowski i Orląt Lwowskich** następnie udamy się na pieszą część wycieczki, przejdziemy pod **murami obronnymi miasta, pod pomnik jego założyciela - Księcia Danyły oraz największy pomnik polskiego wieszcza, Adama Mickiewicza**. W trakcie zwiedzania zaproponujemy państwu przerwę obiadową na degustację regionalnej kuchni ukraińskiej w restauracji **"Puzata chata"**. Po obiedzie odbędzie się druga część zwiedzania: **Teatr Opery (zwiedzamy wnętrza), Prospekt Swobody, pomnik Tarasa Szewczenki, cudowną figurkę Matki Boskiej, pomnik Adama Mickiewicza, najstarszy hotel na Starym Mieście - "George"**. Odwiedzimy **Katedrę Łacińską i Ormiańską, Stary Rynek - kościół o. Jezuitów, Ratusz, Aptekę - Muzeum, Pałac Jana III Sobieskiego, Czarną Kamienicę**. Po zakończeniu zwiedzania czas wolny ok. 40 min. Wyjazd ze Lwowa ok. 17.00 - 18.00. Przyjazd w późnych godzinach wieczornych.

Lwów nocą:

Program oferowany dla wszystkich którzy w sobotnie noce lubią rozrywkę, zabawę, wrażenia, emocje i bezsensowność. Podczas wieczoru i nocy we Lwowie proponujemy następujący program:

16.00 wyjazd z Polski w kierunku przejścia granicznego

19.00 przyjazd do Lwowa, kolacja w restauracji Ukraińskiej,

po kolacji rozpoczniemy **sztafetę 4*4 /cztery razy cztery/** to program polegający na odwiedzeniu czterech klimatycznych, oryginalnych lokali w którym każdy uczestnik otrzyma 40 min. na konsumpcję oraz zapoznanie się z klimatem tu panującym. W każdym z lokali proponowane są oryginalne nalewki takie jak: **miodówka, kawówka, cytrynowe spotkanie, gorący pocałunek, czekoladówka** oraz napoje bezalkoholowe takie jak: **kwas chlebowy, zennik, żywczyk, herbaty owocowe, napoje czekoladowe, lwowska kawa**. Najbardziej popularne lokale jakie posiadamy w ofercie zwiedzania i konsumpcji to: **Kryjówka, Kopalnia kawy, Legenda, u Mazoha, Pod zegarem, Lewobrzeżny Brzeg czy Starogrod**.

Morskie Oko Wyhorlatu- Słowacja:

Wyjazd wg podanego rozkładu jazdy. Przejazd w kierunku przejścia granicznego **Radoszyce Palota**. Następnie udamy się w kierunku **Medzilaborzec - miasta słynącego z muzeum Andy Warchola - twórcy pop-artu**. Na **Słowacji** zatrzymamy się w **Krasnym Brodzie**, gdzie zobaczymy **średniowieczne ruiny Monastynu oo. Bazyliańców**. Stamtąd udamy się w kierunku głównej atrakcji wycieczki – **Morskiego Oka na parking Remetske Hamre (Morskie Oko, ok. 60 m n.p.m.)**. Tutaj będą Państwo mogli podziwiać piękną przyrodę Wyhorlatu. Dla osób lubiących górskie wyprawy możliwość wyjścia z przewodnikiem na **Sniński Kamień (1006 m n.p.m.)** - wznoszącą się ponad lasy pozostałość powulkaniczną utworzoną tylko i wyłącznie przez naturę, skąd rozpościera się przepiękna panorama na **Bieszczady, Beskidy, Tatry** i jak na wyciągnięcie ręki **Morskie Oko**. Szlak należy do niezbyt wymagających ale na końcu czeka na wchodzących solidna dawka adrenaliny, związana z samym zdobyciem wychodni skalnej. Trasa biegnie wzdłuż starodrzewia bukowego, wędrowka potrwać może ok. 4 h. Ze Sninskiego Kamienia schodzimy do miejscowości **Zemplińskie Hamre**. Tu zaplanowaliśmy czas wolny, podczas którego będzie można skorzystać z kąpeli w kameralnie położonym basenie z podgrzewaną wodą (28 st. C) lub smacznie zjeść coś z kuchni słowackiej w karczmie regionalnej. W drodze powrotnej zatrzymamy się na zakupy.

Kolejka Zakarpacka - Ukraina:

Wyjazd wg podanego rozkładu jazdy w kierunku przejścia granicznego w Krościenku. Przejazd trasą Stara Sól - Stary Sambor - Jasienica Zamkowa - Rozlucz - Turka - Sianki. Przejazd linią kolejową trasą **Sianki - Wołosianka**, która przez M. Orłowicza została nazwana "najpiękniejszą linią kolejową północnych Karpat". Pociąg na odcinku 18 kilometrów ma 6 tuneli i 27 wiaduktów, ciągle podziwiamy wijące się serpentyny torów, pokonujące różnicę poziomów 370 m. Sam przejazd dostarcza wielu niesamowitych widoków oraz wrażeń, no i ciągle widzimy południową granicę Polski. Trasa kolejowa przekracza **przełęcz Użocką**, która ze względu na zjawiska przyrodnicze, geograficzne i historyczne jest bardzo ciekawym miejscem. W drodze powrotnej zobaczymy zabytkową cerkiew oraz dzwonicę w **Jasienicy Zamkowej** a w **Rozluczu** będziemy mieli okazję podegustować słynnej "naftusi". Przed przekroczeniem granicy przerwa na zakupy akcyzowe.

Miszkolc – baseny termalne- Węgry

Zapraszamy Państwa na wycieczkę do Miszkolca – trzeciego co do wielkości miasta tego kraju a właściwie jej dzielnicy uzdrowskiej – Tapolcy. Położona w zacisznej dolinie, pełnej lasów i parków, z licznie występującymi tutaj grotami. Na terenie uzdrowiska znajduje się jedyne w Europie i jedno z najatrakcyjniejszych w skali światowej kąpielisko urządzone w naturalnej skalnej jaskini krasowej. Kompleks basenów obejmuje sieć podziemnych korytarzy i komór o łącznej długości ponad 700 metrów. Termalna woda ma temperaturę 28 – 35 st.C. Spływa ona strumieniami ze skał, tworząc naturalne bicze wodne. Krystalicznie czyste wody Tapolcy mają właściwości lecznicze. W drodze powrotnej odbędzie się **poczęstunek kuchni węgierskiej i degustacja win Tokajskich** pochodzących z najlepszych winnic, których właścicielem jest **Richard Höresik**. Dla chętnych możliwość zakupienia, w każdej walucie, wybornego wina, które zostało okrzyknięte „winem Królów, Królem wśród win”.

*****

ZIMOWY TYDZIEŃ W OSADZIE

DZIEŃ 1 – narty zjazdowe

Długość i nachylenie stoków w Bieszczadach powodują, że są to doskonałe miejsca dla początkujących narciarzy oraz dzieci lub dla osób które jazdę na nartach czy desce w Bieszczadach traktują jako dodatek do wypoczynku, a nie cel sam w sobie. Ogromną zaletą jest natomiast brak kolejek do wyciągów nawet podczas ferii zimowych

Polecamy wyciągi:

Wyciąg narciarski w Cisnej

długość nitki wyciągu:	650 m
długość trasy:	700 m
kontakt:	0503 137 279 www.podhonem.home.pl
dodatkowe informacje:	Wyciąg jest oświetlony - istnieje możliwość jazdy wieczornej. Przy wyciągu, w baczowce, można napić się ciepłej herbaty bądź coś zjeść.

Wyciąg narciarski w Kalnicy

długość nitki wyciągu:	650 m
długość trasy:	850 m, 800m, 650 m
kontakt:	0 501 170 434 www.kalnica.eu
dodatkowe informacje:	Wyciąg jest ubijany ratrakami. Przy wyciągu działa mała gastronomia.

Wyciąg narciarski w Lisznej

długość trasy:	300 m
kontakt:	013 468 63 11 www.dybasiowka.republika.pl
dodatkowe informacje:	Wyciąg przy gospodarstwie agroturystycznym "Dybasiówka".

Od Osady

- Kalnica (4 km-
- Cisna i Liszna (10km)
- Baligród (20km)
- Weremień (45km)

DZIEŃ 2 – narty biegowe

W Wetlinie wytyczonych jest kilkanaście kilometrów narciarskich ścieżek turystyczno-biegowych, które powstały z myślą o osobach lubiących biegówki. Na dwóch trasach regularnie zakładany jest ślad (skuterem śnieżnym bądź na nartach), natomiast pozostałe dwie trasy, choć ładne, są niemal nie uczęszczane, więc śladu może tam nie być.

Z Osady Magury można bezpośrednio korzystać z tras na tzw. Stokówkach (dragach leśnych) są idealne warunki do uprawiania tego sportu.

Wypożyczalnia nart biegowych i instruktaż:

Informacje o biegówkach: www.bieszczady-biegowki.pl

DZIEŃ 3 – rakiety śnieżne

Rakiety śnieżne pozwala na bezpieczne wędrowanie po głębokim śniegu na nieprzetartych trasach i poza nimi. Rakiety mają doskonałą wyporność, dzięki czemu uniemożliwiają zapadanie się w śnieg i niezwykle ułatwiają wędrówkę poza tym są trochę zapomniana choć bardzo atrakcyjną formą odkrywania uroków zimy w górach.

Wypożyczalnia rakiet śnieżnych:

DZIEŃ 4 – ŁYŻWY

W Osadzie Magury zima uruchamiamy lodowisko, na którym jest możliwość samodzielnej zabawy na lodzie lub skorzystania z fachowych porad mistrzyni w jeździe figurowej

Informacja: 13 4937444

DZIEŃ 5 – snow tubing

W Dołżycy znajduje się wyciąg do snow tubing, czyli zjeżdżania na dętkach. Doskonała zabawa dla całej rodziny!

DZIEŃ 6 – skiring - jazda na nartach za koniem

Proponujemy Państwu skorzystanie z **niecodziennej dyscypliny**, która dostarcza niesamowitych **emocji** i pozwala **aktywnie** spędzić czas. Proponowana forma wypoczynku jest **całkowicie bezpieczna**, ponieważ doświadczony instruktor jazdy konnej w siodle prowadzi konia. Tego typu rozrywka połączona z **kuligiem** oraz przejażdżkami konnymi stanowi ciekawą propozycję na spędzenie zimowych, śnieżnych dni w Strzebowiskach

Kontakt : stajnia Kulbaka p. Krzysztof Francuz

DZIEŃ 7 – KULIG z ogniskiem i NAUKA JAZDY KONNEJ

DZIEŃ 8 – ODPOCZYNEK przy kominku w Osadzie ☺

Zabawa dla całej rodziny. Wspólne warsztaty rękodzieła w zaciszu własnej chaty. Po warsztatach pozostaną wam mile wspomnienia oraz własnoręcznie wykonana ludowa biżuteria i nie tylko..

Informacja

BUSY- INFORMACJA W RECEPCJI

Gdzie dobrze i smacznie zjeść ?

Kolejno wg odległości od Osady:

W stronę Cisnej

- karczma Brzeziniak (możliwość dojścia pieszo- nieczynnymi torami kolejki – około 20minut)
- smażalnia (obok karczmy)
- Oberża Biesisko (możliwość dojścia pieszo- nieczynnymi torami kolejki- około 35minut; zniżka dla gości Osady 10%)
- Pod Kudłatym Aniołem (na wylocie z Cisnej- 11 km , 10% zniżki dla gości Osady)

W stronę Wetliny

- zajazd Niedźwiadek (miejscowość Smerek 6km – tanio i smacznie)
- Paweł Nie Całkiem Święty (miejscowość Smerek 6km- klimatycznie)
- Chata Wędrowca (Wetlina – 10km, słynne naleśniki giganty)
- W Starym Siole (Wetlina- 10km, dla koneserów win- bardzo bogata piwnica win unikatowych)